

âld Barradiel

Jaargang 12 | februari 2014

ISSN: 2211-3339

FAN EIGEN HIEM

We hebben het gevoel dat we nog maar kort geleden rond de tafel zaten bij Klaas Evert thuis om nieuwsbrieven klaar te maken voor verzending. En dan zitten we alweer rond de tafel. Ieder heeft zijn eigen taak; de één plakt etiketten op de envelop, de andere vouwt de nieuwsbrieven, weer een ander steekt ze in de envelop en Thom plakt de postzegels en zorgt ervoor dat de Sexbierum en Pietersbierum géén postzegel krijgt. Die worden door Carl Zaagsma persoonlijk rondgebracht. Scheelt weer een mooie smak geld, want de postzegels worden zo langzamerhand ook duur. Als iedereen beschikte over email dan konden we de postzegels besparen maar dat is waarschijnlijk een utopie. Maar misschien zijn er toch wel leden die de nieuwsbrief via email willen ontvangen. Al zijn het er maar een aantal, ook dat draagt bij aan de besparing van portokosten. U mag gerust een email sturen g.bouma04@knid.nl dat u de nieuwsbrief digitaal wilt ontvangen.

In de pauze van de lezing van ds. Renze Yetsenga kwam Maartje Cramer-Post naar de secretaris toe met een artikel uit De Boerderij van 23 juni 1965. Dat gaat over de werktuigencoöperatie in Tzummarum. Een mooi artikel om dit nummer van Ald Barradiel op te nemen. Dank daar voor!

LEZING DS. RENZE YETSENGA SUCCES!

De lezing van ds. Renze Yetsenga uit Groningen is vrijdagavond 31 januari jl. goed bezocht. Het dorpshuis 'de Bijekoer' in Wijnaldum zat vol met volk dat aandachtig naar het verhaal over de familiegeschiedenis van de Hiddinga's luisterde.

Het stond al een hele tijd op het programma om ds. Renze Yetsenga uit te nodigen voor een lezing en eindelijk was het dan zover. In de voorbereiding van zijn verhaal zijn Yetsenga en ons bestuurslid Albert Boonstra een paar keer bij elkaar geweest om een mooie beeldende presentatie samen te stellen die op het grote scherm was te volgen. De familie Hiddinga is verweven met de familie Hibma. De familie(s) die Yetsenga in zijn familieboek aandacht wil schenken, komen uit Arum, Pingjum en Wijnaldum.

Bekende namen passeerden de revue: Piet Baukes Yetsenga, Koning van de PC in 1890 en 1895, maar ook bij Rinze R. Yetsenga, Koning van de PC in 1922. Verder kwamen Roptazijl voorbij en boerderijen Swingmastate, Nijehuys en Oldehuys.

BETALING CONTRIBUTIE 2014

Contributie nog niet betaald? Doet u dat dan zo spoedig mogelijk op **NL75 RABO 0325 5382 71** t.n.v. Oudheidk. Ver. Barradeel

LEDENNIEUWS

Nieuw:

Pietsje van der Zee, Parklaan 44, 8801 HL Franeker

Beëindiging:

A. Kuijpers, Zoetermeer

WERKTUIGENCOÖPERATIE TZUMMARUM

"In 1947 werd onze werktuigencoöperatie opgericht. We hadden behoefte aan mechanisatie en we wilden het graag in eigen hand houden. We waren toen hier ook niet verwend met veel loonbedrijven", vertelde voorzitter S. Anema uit Tzummarum.

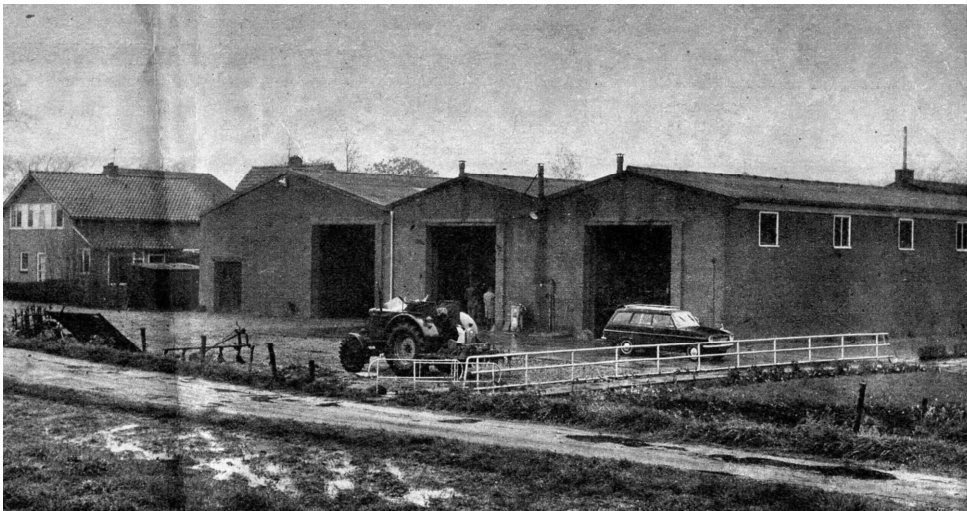
Het bedrijf begon met 10 leden, meest grote boeren (30-5- ha), en groeide uit tot een ledental van 43 leden met 275 ha. Er zijn dus vooral kleinere bedrijven bijgekomen. De werktuigencoöperatie verzorgt zowel de akkerbouwgewassen als het grasland.

De laatste jaren is er nogal wat verloop in het ledental. Het is soms moeilijk om jongeren lid te maken van deze coöperatie. "Er is een zekere coöperatiemoetheid", merkte de heer Anema op.

*Voorzitter van de
werktuigencoöperatie
S. Anema: 'Momenteel
43 leden met 725 ha.'*

Daarnaast voelen jonge boeren, de pas begonnen zijn en voor grote lasten zitten, het een extra druk dat zij mede aansprakelijk zijn. Momenteel heeft men een vaste kern van 10 medewerkers. In de drukke perioden zijn daar nog wel eens 4 extra losse mensen bij nodig. De heer T. Westra is sinds 1958 bedrijfsleider, verder is er een boekhouder.

*Overzicht van een gedeelte van de werktuighallen in
Tzummarum*

Het bedrijf heeft een gezonde groei gehad in de afgelopen jaren, zodat een regelmatige uitbreiding aan de gebouwen nodig was. Naast de bergingsloodsen is er een moderne werkplaats. De deelnemende bedrijven hebben allen een kleine tot zeer kleine bedrijfsinventaris. Het speciale werk als aardappelen poten, zaaien enz. laat men door de coöperatie doen. Daarnaast laat men dat werk doen, waarvoor de aanschaf van een machine niet verantwoord zou zijn. Het is duidelijk dat dan een

grote inventaris nodig is. Doen we slechts een kleine greep dan noemen we: eggen, frezen, rollen, ploegen, schijfeggen, maaibalken, volledige kuil- en hooi inventaris, mestverspreiders, slootreinigers, regeninstallatie, precisiezaaimachine, volautomatische pootmachine, wiedz machines, spuitmachine, persen, transportmateriaal, combines, aardappel rooimachines, een zesrijge bieten rooimachine, hydraulische hijskranen enz.

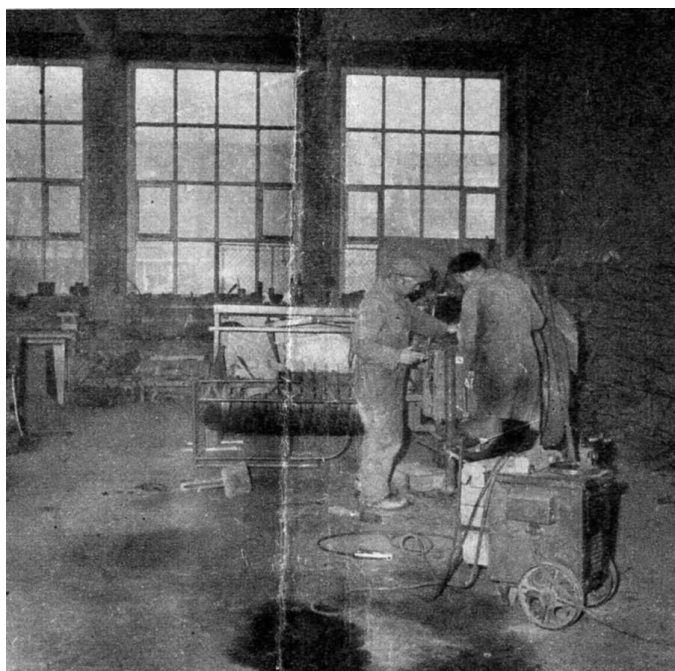
*Bedrijfsleider Westra:
"De kwaliteit van het
werk is belangrijk,
evenals het 'bij' zijn
met de inventaris".*

Goed werken bij zijn met de inventaris
Bedrijfsleider Westra gaf als sterk argument voor het goed functioneren van dit bedrijf het leveren van goed werk en het bij zijn met de inventaris. Vaak was het bedrijf de eerste in de omgeving die overging tot het aanschaffen van een bepaalde machine. Het zaaien met de precisiezaaimachine werd in Tzummarum door dit bedrijf geïntroduceerd. Ze zullen ook de eerste zijn die met een speciale machine de onkruidbestrijding met gas ter hand nemen.

We hebben ook de verhouding tot de loonwerker in ons gesprek betrokken. Sinds 1947 zijn er ook heel wat loonwerkers in dit deel van Friesland gekomen. De concentratie is daar dus niet onbekend. De eerste jaren was plm. 10 procent van de omzet bij niet-leden als werk verricht. Men wilde niet hoger dan die 10 procent, omdat dan omzetbelasting betaald moest worden. Daar is men echter a; lang overheen gestapt en de laatste jaren is de omzet bij niet-leden plm. 30 procent van de totale omzet. De concurrerende positie ten opzichte van elkaar is

geen belemmering om elkaar – zonodig – te helpen. Zo doet de loonwerker wel werk voor deze landbouwwerktuigencoöperatie en de coöperatie springt op haar beurt ook wel eens bij. Ons is niet duidelijk geworden tijdens het bezoek in hoeverre op dit bedrijf van het totaal aantal uren er nu werkelijk effectieve uren zijn. Effectieve uren zijn dus werkelijk met de machine gewerkte uren. Uren van verplaatsing en onderhoud vallen er in feite niet onder.

Westra zegt echter: "We hebben een eigen reparatieplaats, één man is monteur, maar er zijn er bijv. zes die elektrisch kunnen lassen. De werktuigen worden daar onderhouden, zo nodig verbeterd of veranderd. De effectieve worden daar mee meer." Het is natuurlijk waar dat op deze wijze veel geld verdiend kan worden voor het bedrijf, maar daarmee maakt een machine nog geen nuttige uren, wel de mensen. Toch worden op et bedrijf per machine de resultaten apart bekeken. De maaidorsmachines staan wel het gunstigst aangeschreven momenteel. Andere machines – bijv. die hydraulische kranen – worden bepaalde tijden ook wel buiten de landbouw ingezet bijv. voor wegenbouw e.d. Voor verschillende werkzaamheden zijn de kranen gewenst, maar het zou onrendabel zijn ze daarvoor alleen aan te kopen. De vlotte aanpak van de problemen en de grote mate van zelfstandig handelen van de bedrijfsleider zijn de twee pijlers waarop dit bedrijf in de jaren is uitgegroeid tot een gezond en modern bedrijf.

Tot zover het artikel uit De Boerderij van juni 1965. In november 1985 staat er een artikel in de Leeuwarder Courant met als titel: „De Eendracht"

nu loonbedrijf Werktuigencoöperatie opgeheven vanwege gebrek aan leden.

TZUMMARUM -De werktuigencoöperatie „De Eendracht" in Tzummarum wordt opgeheven. Douwe Zwager (57), de huidige beheerder, neemt de bedrijfsvoering vrijdag officieel over. De leden hebben besloten de coöperatie op te heffen, omdat het ledental vergrijsde en nieuwe groei uitbleef. Er waren nog maar twaalf leden bij de coöperatie aangesloten en het jongste lid was 57 jaar. De laatste jaren zijn nog; verwoede pogingen in het werk gesteld om nieuwe en vooral jonge leden bij de coöperatie te krijgen. Dat lukte echter niet, integendeel, steeds meer oudere leden haakten af. De basis werd uiteindelijk te smal voor „De Eendracht", reden waarom tijdens een ledenvergadering is besloten om er een punt achter te zetten. De werktuigencoöperatie „De Eendracht" werd in 1947 opgericht. Het was een voorbeeld voor andere werktuigencoöperaties in Friesland. In de eerste tien jaren na de oprichting floreerde het ledental van de „De Eendracht" vooral. Daarna ging het langzaam bergafwaarts. Wel was er meestal voldoende werk voor de onderneming, maar dat kwam vooral van niet-leden.

„It is feitliken wol spitich," vindt Douwe Zwager. „Wy draaiden hiel goed. Yn sa'n koöperaasje binne de lêsten wat makliker te dragen en sa hie it fan my wol bliuwe kindt. Mar de boeren hawwe tsjintwurdich sels mear ark en se wolle harren net mear bine oan in koöperaasje. De koöperatieve gedachte wurdt ommers rûnom hieltiden minder. As jo lid binne, dan hawwe jo ek ferplichtings." Douwe Zwager werkt al 27 jaar bij de werktuigencoöperatie in Tzummarum. De laatste tien jaren fungeert hij als beheerder. Hij zet „De Eendracht" nu als een normaal loonbedrijf voort. De

vier werknemers van de coöperatie gaan mee over. De nog resterende leden van „De Eendracht" krijgen hun ledenkapitaal uitbetaald. Het is niet zeker of er ook nog vermogen kan worden uitgekeerd. „Der bliuwe yn elts gefal gjin skulden oer," weet Zwager.

Bron:

- *De Boerderij* – 49 (1965) no. 38 (23 juni)
- *Leeuwarder Courant* 25 november 1985

HENDRIKUS JOUKEMA OVERLIJDT BIJ AANKOMST UIT AMERIKA

‘As it moat dan moatte wy der no noch hinne’, zullen Hendrikus Joukema en zijn vrouw in 1925 tegen elkaar hebben gezegd. Hun jongste zoon Jouke was op 25-jarige leeftijd naar Amerika geëmigreerd. Jouke is toen met het schip de ‘Rotterdam’ van de Holland-Amerika lijn daar naar toe gegaan en is op 22 juni 1914 op Ellis Island aangekomen.

Vlnr. Froukje, mem Trijntje, Sijtske, heit Hendrikus, Jouke, Dirk.

Jouke is in Chicago getrouwd met Mildred Eva Schaflein en zij kregen een zoon en een dochter. Het ging Jouke (Joseph Henry zoals hij zich noemde) kennelijk financieel goed dat hij geld genoeg had om zijn ouders enkele jaren vóór 1925 te bezoeken. Tijdens dat bezoek had hij er bij zijn ouders, die al aardig op leeftijd waren, erop aangedrongen om hem en zijn gezin een keer komen te bezoeken in Amerika.

Op 29 juli 1925 vertrokken de toen 72-jarige Hendrikus Joukema en 74-jarige vrouw Trijntje Dijkstra voor een reis naar hun zoon in Amerika. Het was een langdurig verblijf bij hun zoon en zijn gezin, want je ging in die tijd niet zomaar even voor een paar weken naar de overkant van de grote plas. Het voldeed de oudjes prima in het verre Amerika want ze schreven regelmatig opgewekte brieven naar hun familie en kennissen in Minnertsga.

Na bijna tien maanden in Amerika te zijn geweest vertrokken Hendrikus en zijn vrouw weer naar Nederland in het bijzijn van hun zoon Jouke en zijn gezin. Dat had een bijzondere reden omdat Hendrikus en Trijntje op 18 mei 1926 hun 50-jarig huwelijk zouden vieren. En dat moest gebeuren in Minnertsga in het bijzijn van de andere kinderen en familieleden. De datum van aankomst in Rotterdam was bepaald op 11 mei.

In het dorp werd de thuiskomst van Hendrikus en Trijntje druk besproken. Het was de bedoeling dat zij in Minnertsga van de trein – Noord Friesche Lokaal Spoorwegmaatschappij – af werden gehaald door het muziekkorps Oranje. Helaas kwam het niet zover want bij aankomst in Rotterdam bleek Hendrikus ziek te zijn. De beide dochters in Minnertsga ontvingen toen een telegram dat hun ouders in Rotterdam bleven bij hun broer Dirk die daar woonde. Een dag later kwam er weer bericht met slecht nieuws dat hun vader inmiddels was overleden. In plaats dat er vreugde heerste bij de familie en de mensen in het dorp, heerste er toen diepe droefheid. Hendrikus en Trijntje hadden samen de overtocht gemaakt, maar het laatste stuk moest de oude vrouw zonder haar man afleggen.

Voordat Hendrikus naar Amerika vertrok, had hij de wens uitgesproken dat hij eenmaal hoopte begraven te worden op het kerkhof van Minnertsga. Hoe kan het de mens vergaan, want drie dagen voor de heugelijke gebeurtenis van het 50-jarig huwelijk is hij begraven op het kerkhof van Minnertsga.

Hendrikus is tijdens zijn leven boerenarbeider geweest. Mogelijk dat hij ook bij de landbouwer Simon Brouwers, die in de boerderij aan de Stasjonstrijtte woonde, werkte. Simon Brouwers is getuige bij de aangifte van de geboorte van eerste kind van Hendrikus. Hendrikus en Trijntje kregen vijf kinderen: Jouke (1879-1886), Sijtske (geb. 1882), Dirk (geb. 1884), Froukje (1886-1943) en Jouke (Joseph Henry geb. 1889). Hendrikus en Trijntje woonden aan de Hege Buorren 13 waar Trijntje een winkeltje had. Hendrikus heeft ook bij de voermanderij van Hoekstra gewerkt.

Bronnen:

Franeker Courant, 11 mei 1926
Grafregister 1822-2000, boek Dooitze Zwart
Bildts documentatiecentrum

Colofon

Ledenadministratie	: Gerrit Bouma (secretaris)
Correspondentieadres	: Reiddomp 17, 9101 HJ
DOKKUM	
Telefoon	: 0519-241409
Email	: g.bouma04@knid.nl
Website	: www.oudbarradeel.nl